

Sprekend Humanisme

Uitwerking van de lezing van:

Atte Jongstra

Datum : 28-11-1987.
Lokatie : Vlaams Cultureel Centrum (De Brakke Grond)
Onderwerp(en) : Multatuli-dag, georganiseerd door het Humanistisch Studiecentrum
Nederland
Duur interview : 19:40 (min/sec)

Naam / functie interviewer(s) : nvt
Kader/context : 100-jarige sterfdag van Multatuli
Datum uitwerking : 07-05-2014
Uitgewerkt door : Hanneke Hoogakker

Niveau van uitwerking : Indicatief (globaal. Tijd/onderwerp + kernzin(nen) en evt. opmerking)
Drager : Gedigitaliseerde opname van een geluidscassetteband WAV bestand WAV- 102-B.

Respondent : Atte Jongstra is auteur. Hij schreef over Multatuli onder andere de boeken *Kristalman*, *Multatuli-oefeningen* (2012). Zijn bekendste boek is *De Multatulianen!* Tevens is hij redacteur van het Vlaams literaire tijdschrift *DWB* en vaste medewerker van *NRC-Handelsblad*.

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
00.00	Inleiding.	In hoeverre beantwoordt het verheven beeld dat de Multatulianen van Multatuli hebben aan het zelfbeeld dat hijzelf had.
00.45	Vergelijking belang van Multatuli vroeger en nu.	Vroeger werd Multatuli bewonderd als maatschappijhervormer en als schrijver. Hij is nu alleen nog als schrijver van belang.
02.29	Multatuli als koloniaal hervormer.	Multatuli was voor een rechtvaardige behandeling van de inlander, maar hij was geen tegenstander van koloniale overheersing.

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
		Hij vond dat een land moet bestuurd worden door een verlicht despoot (zoals hijzelf), die het recht nastreefde.
04.15	Multatuli als schrijver – <i>Max Havelaar</i>	Niet zozeer een antikoloniaal boek, maar een “sollicitatie” door Multatuli naar de functie van gouverneur-generaal van Oost-Indië. Multatuli is historisch gezien en literaire grootheid, geen revolutionair, koloniaal hervormer.
06.10	Zelfbeeld van Multatuli	Multatuli was verbitterd en voelde zichzelf mislukt, hoewel hij als schrijver succes had en door zijn aanhangers vereerd werd. Multatuli beschouwde zichzelf als een eenvoudig rechtzoekend mens. Multatuli wilde een verlichte keizer zijn van Nederland en Indië. Hij vergeleek zichzelf met Jezus (zie o.a. zijn pseudoniem), maar vond dat hijzelf meer leed en een zwaardere taak had. Politieke aspiraties van Multatuli mislukt. Na 1877 publiceert hij niets meer.
10.53	Andere lezing van einde van Multatuli als schrijver	C. Vosmaer publiceert <i>Een zaaier</i> , als reactie op zelfvergoding van Multatuli Hierop publiceert Johannes van Vlooten in 1874 <i>Onkruid onder de tarwe</i> , waarin hij Multatuli's ‘eigenmin’ aan de kaak stelt. Door deze brochure zag Multatuli in dat zijn maatschappelijke aspiraties onrealistisch waren en dat hij slechts als schrijver de geschiedenis in zou gaan. Volgens P. Spigt pleegde Multatuli pseudosuicide.
15.44	Laatste jaren van Multatuli	Multatuli schrijft de laatste 10 jaar van zijn leven alleen nog brieven, die nog steeds getuigen van zijn politieke besef. Hij is onverzoenlijk voor zowel zijn vijanden als vrienden.

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
		Hij heeft het gevoel maatschappelijk miskent en definitief mislukt te zijn. Multatuli sterft op 19-02-1887.
17.50	Conclusies.	Het lijden van Multatuli is door hemzelf in zijn pseudoniem vastgelegd en was voor een deel fictie. Zijn eigenaam en pseudoniem versmelten. Het ging Multatuli financieel redelijk goed. Multatuli 's literatuur is gestikt in zijn lijdenswaan en in zijn verlangen groot en machtig te worden.
19:40	Einde lezing	